Universitat de Lleida

GUIA DOCENT

DONA I SOCIETAT

Coordinació: CARDEÑOSA LÓPEZ, ELENA

Any acadèmic 2021-22

DONA I SOCIETAT 2021-22

Informació general de l'assignatura

<table>
<tr><td>Denominació</td><td>DONA I SOCIETAT</td></tr>
<tr><td>Codi</td><td>101736</td></tr>
<tr><td>Semestre d'impartició</td><td>2N Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA</td></tr>
<tr><td>Caràcter</td><td>
<table>
<tr><th>Grau/Màster</th><th>Curs</th><th>Caràcter</th><th>Modalitat</th></tr>
<tr><td>Grau en Treball Social</td><td>2</td><td>OPTATIVA</td><td>Presencial</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>Nombre de crèdits assignatura (ECTS)</td><td>6</td></tr>
<tr><td>Tipus d'activitat, crèdits i grups</td><td>
<table>
<tr><th>Tipus d'activitat</th><th>PRAULA</th><th>TEORIA</th></tr>
<tr><td>Nombre de crèdits</td><td>1.8</td><td>4.2</td></tr>
<tr><td>Nombre de grups</td><td>1</td><td>2</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>Coordinació</td><td>CARDEÑOSA LÓPEZ, ELENA</td></tr>
<tr><td>Departament/s</td><td>GEOGRAFIA I SOCIOLOGIA</td></tr>
<tr><td>Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant</td><td>Per cada hora de treball presencial es requereix una hora i mitja de treball autònom</td></tr>
<tr><td>Informació important sobre tractament de dades</td><td>Consulteu aquest enllaç per a més informació.</td></tr>
<tr><td>Idioma/es d'impartició</td><td>Català</td></tr>
</table>

DONA I SOCIETAT 2021-22

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
CARDEÑOSA LÓPEZ, ELENA	elena.cardenosa@udl.cat	6	

Informació complementària de l'assignatura

Sistema d'avaluació continuada i possibilitat d'avaluació única per aquells alumnes que compaginen estudis i treball.

Objectius acadèmics de l'assignatura

- Formar l'alumnat en l'anàlisi social segons les relacions de gènere i exercitar la reflexió i l'anàlisi dels fenòmens socials vinculats al gènere.
- Contextualitzar històricament les desigualtats per raó de gènere i reconèixer les diferents aproximacions teòriques que se'n deriven.
- Conèixer les perspectives de gènere i les polítiques públiques d'igualtat amb l'objectiu de que puguin exercir les seves tasques com a tècnics/ques en els diferents àmbits d'actuació.
- Aprofundir en l'acció afirmativa, en la discriminació positiva i en el mainstreaming de gènere com a eina fonamental de les polítiques d'igualtat.

Competències

- CG1: Desenvolupar la capacitat crítica, d'anàlisi i síntesi.
- CG6: Adquirir coneixement d'altres cultures i costums.
- CE2: Conèixer els referents de les ciències humanes i socials que aporten al treball social elements de comprensió de la realitat social.
- CE3: Comprende de manera crítica els models d'intervenció en el treball social.
- CE6: Analitzar i avaluar els problemes i necessitats socials presents en la societat.
- CE13: Familiaritzar-se amb els nous fenòmens i escenaris en els que es pot realitzar algun tipus d'intervenció social.
- CT4: Afavorir el respecte als drets fonamentals d'igualtat entre homes i dones, la promoció dels Drets Humans i als valors propis de la cultura de pau i els valors democràtics.

Continguts fonamentals de l'assignatura

CONTINGUTS

BLOC 1

1. La construcció social del gènere i la construcció de les identitats. Sexe i gènere: estereotips i prejudicis. Noves identitats de gènere.
2. Aproximació teòrica a les principals aportacions dels estudis de gènere. Principals teories. Patriarcat, ideologia i dominació simbòlica. Micromasclismes.

BLOC 2

1. La socialització diferencial de gènere a la família.
2. La socialització diferencial de gènere a l'escola. La coeducació. Sexisme en el llenguatge.
3. La socialització del mercat de treball: desigualtats laborals i retributives. Sostre de vidre. Politiques i plans d'igualtat per a la consecució de la igualtat en el treball. Dones immigrats al món del treball.
4. Corresponsabilitat i conciliació de la vida personal, familiar i laboral.
5. La socialització a través de la comunicació de masses: els mitjans de comunicació i les TIC.
6. Politiques de gènere i igualtat d'oportunitats i programes amb perspectiva de gènere. Programa Mainstreaming de gènere. Gènere i drets humans.
7. Violència de gènere en l'àmbit de la parella i/o familiar i violència en l'àmbit laboral i/o acadèmic. Projecte: objectiu violència zero.

Eixos metodològics de l'assignatura

Presencial (40%): Presentació dels temes, visionat de materials audiovisuals, participació en els debats, anàlisis de cassos, treball cooperatiu.

No presencial (60%): Lectures de textos, confecció d'un monogràfic, carpeta d'aprenentatge: recull setmanal dels aspectes més rellevants, crítica i aportacions particulars.

Tots els materials necessaris per a la realització del curs estaran disponibles a la xarxa així com hi haurà breus anotacions setmanals sobre les diferents dinàmiques realitzades. Una de les lectures obligatòries que es treballaran serà en una llengua extrangera.

Un requisit indispensable és la correcció lingüística i formal en les produccions escrites seguint la guia de treballs que trobareu a http://www.fce.udl.cat/Recursos/guies/guiatreballs.pdf

Pla de desenvolupament de l'assignatura

SESSIÓ	MODALITAT	DESCRIPCIÓ	OBJECTIUS	TASQUES PROFESSOR/A	TASQUES ALUMNES	RECOMANACIONS	% AVALUACIÓ
BLOC 1.	P/NP	Introducció a la teoria del gènere social i les diferents perspectives sobre la configuració de la identitat de gènere. Introducció als debats sobre el concepte de sexe i gènere. Introducció a la perspectiva sociològica de la noció de divisió sexual del treball i modus de producció domèstic, patriarcat, sistema econòmic i reconstrucció històrica de la perspectiva del gènere.	1, 2, 3, 4, 5 i 6	Formar l'alumnat en l'anàlisi social de les relacions de gènere. Contextualitzar històricament l'estudi de les identitats de gènere. Ampliar el marc interpretatiu sociològic des d'una perspectiva de respecte als drets humans, als valors democràtics i de justícia social. Promoure la comprensió dels plantejaments teòrics de gènere i les seves aplicacions pràctiques.	Assistència, i participació a classe. Reflexionar sobre conceptes i recerca d'exemples en la realitat social. Analitzar críticament les lectures dels autors/res tractats. Interpretar de les teories de gènere amb l'anàlisi de casos. Exercitar la reflexió i l'anàlisi dels fenòmens socials vinculats al gènere. Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.	L'assistència i la participació a classe. El seguiment de les lectures i els materials complementaris proposats pels docents. L'ús de les tutories per al seguiment de l'assignatura. L'ús de les noves tecnologies per a la recerca i la recerca bibliogràfica de materials originals dels autors recomanats.	Avaluació continuada individual amb un exercici al final de cada bloc. Demostrar la capacitat de desenvolupar un discurs elaborat que verifiqui la comprensió de la teoria treballada a classe, la capacitat d'interrelació dels conceptes treballats i la capacitat d'aplicació d'aquests a la realitat social.

BLOC 2.	P/NP	Anàlisi de les diferents facetes socials del gènere, de la família a la societat multicultural passant per mercat de treball, educació, l'espai públic i privat i els mitjans de comunicació. Coneixement i introducció de les eines per a la promoció del llenguatge no sexista.	1, 2, 3, 4, 5 i 6	Introduir a l'alumnat en la visió del gènere en les diferents facetes de la vida quotidiana. Promoure la comprensió dels plantejaments teòrics de gènere i les seves aplicacions pràctiques. Assessorar l'alumnat en tasques d'inici de la observació de l'entorn i en treballs que comporten metodologies pròpies de les ciències socials. Oferir un coneixement transversal sobre les diferents institucions amb poder públic i mitjans de comunicació. Fomentar el debat i la crítica social des de la perspectiva sociològica i la relació amb la teoria introductòria dels debats sobre capitalisme, patriarcat, poder i desigualtat.	Assistència, reflexió i participació activa a classe. Realitzar observacions de camp. Introduir-se en l'anàlisi de la vida quotidiana amb l'ús de les noves tecnologies i de la bibliografia pertinent. Participar del debat i discussió de la qüestió de gènere al segle XXI i desenvolupar un pensament i un raonament crítics. Analitzar problemes derivats de l'aplicació de polítiques públiques de reconeixement de gènere en l'espai públic d'acord amb les nostres societats complexes. Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.	L'assistència i la participació a classe. El seguiment de les lectures i els materials complementaris proposats pels docents. L'ús de les tutories per al seguiment de l'assignatura. L'ús de les noves tecnologies per a la recerca i la recerca bibliogràfica de materials originals dels autors recomanats.	Avaluació continuada individual amb un exercici al final de cada bloc. Demostrar la capacitat de desenvolupar un discurs elaborat que verifiqui la comprensió de la teoria treballada a classe, la capacitat d'interrelació dels conceptes treballats i la capacitat d'aplicació d'aquests a la realitat social.

Sistema d'avaluació

Avaluació

Modalitat avaluació continuada
• Participació a les classes, debats, preparació de lectures i activitats, exposició d'un monogràfic (inclou l'aportació, visió i explotació de materials audiovisuals): 20%

• Monogràfic: 29%

• Carpeta d'aprenentatge + glossari: 26%

• Activitats de recerca de dades i anàlisis: 25%

Sistemes de guia, tutorització i seguiment: És **obligatori** realitzar un mínim de **2 tutories** per fer el **seguiment del monogràfic. Els alumnes que no hagin realitzat aquest seguiment no seran avaluats en aquesta part ni podran fer l'exposició del seu monogràfic.**

La nota final de l'assignatura s'obtindrà a partir de la suma de totes les notes anteriorment desglossades.
Totes les dates d'entrega de treballs, activitats i carpeta d'aprenentatge és concretaran durant la primera setmana de classe conjuntament amb els alumnes.

Segons l'acord del 27 de gener del 2021 s'aplicarà la qualificació de "no presentat" sempre que l'alumne hagi realitzat un percentatge de menys del 30% de les activitats d'avaluació de l'assignatura. En el cas que hagi realitzat un 30% o més de les activitats d'avaluació, es posarà en l'acta la qualificació que li correspongui.

Modalitat avaluació única (per aquells alumnes que compaginen estudis i treball). Per tindre accés a aquesta segona opció es tindrà que fer la corresponen sol·licitud a secretaria en el termini fixat i aportar documentació justificativa d'activitat laboral i/o altres situacions personals.

• Preparació de lectures, articles o visionat audiovisual i posterior activitat, exposició d'un monogràfic que es penjarà al campus virtual (inclou l'aportació, visió i explotació de materials audiovisuals): 20%

• Monogràfic: 29%

• Activitats de desenvolupament teòric relacionats amb la part teòrica de l'assignatura: 26%

• Activitats de recerca de dades i anàlisis: 25%

Sistemes de guia, tutorització i seguiment: És **obligatori** realitzar un mínim de **2 entregues al campus virtual** per fer el **seguiment del monogràfic. Els alumnes que no hagin realitzat les entregues de seguiment no seran avaluats d'aquesta part.**

Les dates de presentació de les activitats i monogràfic seran les mateixes que per l'alumnat que cursa la modalitat d'avaluació continuada.

La nota final de l'assignatura s'obtindrà a partir de la suma de totes les notes anteriorment desglossades.

Segons l'acord del 27 de gener del 2021 s'aplicarà la qualificació de "no presentat" sempre que l'alumne hagi realitzat un percentatge de menys del 30% de les activitats d'avaluació de l'assignatura. En el cas que hagi realitzat un 30% o més de les activitats d'avaluació, es posarà en l'acta la qualificació que li correspongui.

Bibliografia i recursos d'informació

BIBLIOGRAFIA BLOC 1

Obligatòria:

- Amoròs, C. (2006) *Aproximación a un canon feminista multicultural.* Mujeres mediterràneas. Disponible a: http://www.mediterraneas.org/article3_id_article_569.html
- Astelarra, J. (coord.)(2007) Género y cohesion social. Documento de trabajo nº16. Madrid. Fundación Carolina
- Ballart, J. (2017) *Micromasclisme: la dominació invisible*. Recuperat 26 de març 2017, des de: http://www.jordiballart.cat/micromasclisme-la-dominacio-invisible/
- Borderias, C. (2014) *Cambios y continuidades en las desigualdades de género. Notas para una agenda de investigación.* Revista internacional de Ciencias Sociales. Nº 33. Desigualdades de genero en la España contemporània.
- Butler, J. (2002) *Cuerpos que importan.* Barcelona: Paidós.
- Canal, P. y Megías, I. (2016) *Identitats de gènere en l'adolescència.* Educació social: Revista d'intervenció sòcioeducativa, Nº. 63, págs. 60-78
- Cobo R. (2013) *Las políticas de género y el género en la política*. En Díaz C. y Dema S. Sociología y Género Tecnos, Madrid Pág. 353-385
- Firestone, S. (2012) Shulamith Firestone, fundadora del feminismo radical. Nodo50. Contrainformación en la red.
- Friedan, B. (1963) *La mística de la feminidad. El problema que no tiene nombre.* Ediciones Cátedra. Universidad de Valencia.
- Manent, S. El masclisme invisible. Disponible a: https://www.upf.edu/documents/2846463/139784019/El+masclisme+invisible.pdf/3b81ba22-e250-e22c-289d-acfe2a8c826d
- Miguel, A. (2005) *Lo personal es político. El surgimiento del feminismo radical. Kate Millet*. Critica de libros. Universidad de La Coruña.
- Mitchel, J. (2018) La construcción del contrapoder feminista: ha llegado para quedarse. FUHEM Ecosocial. Disponible a: https://www.fuhem.es/2018/04/24/la-construccion-del-contrapoder-feminista-ha-llegado-para-quedarse/
- Sección femenina. (1958) Guia de la buena esposa. 11 reglas para manterner a tu marido feliz. Economia domestica para bachillerato y magisterio.

Complementària:

• Beauvoir, S. (2005). El segundo sexo. Madrid: Editorial Cátedra

• Revista de l'associació catalana de sociologia, num.12 juliol. Disponible en versió electrònica a: http://www.iec.es/institucio/societats/acsociologia/publicacions/revistes/num12index.htm
• Collins, P. (2000) Gender, black feminism, and black political economy. Annals of the american academy of political and social science, 568, pp. 41-53.
• Delphy, C. (2012) La condition du don, c'est l'égalité, entretien avec Christine Delphy. Revue du MAUSS. >
• Duby, G. (2000) Historia de las mujeres. Barcelona: Taurus.
• Flaquer, Ll. Et al. (2006). Monoparentalitat i infància. Barcelona: Fundació "La Caixa"
• Gil, E. (2000) Medias miradas. Un análisis cultural de la imagen femenina, ed. Anagrama, Barcelona.
• Luna, L. (comp.) (2001). Mujeres y sociedad. Nuevos enfoques teóricos y metodológicos. Barcelona: Editorial UB.
• Maslin, J. (2013) Looking Back at a Domestic Cri de Coeur. US edition. The New york time. Disponible a: http://www.nytimes.com/2013/02/19/books/betty-friedans-feminine-mystique-50-years-later.html?pagewanted=all&_r=0
• Mayoral, D. (2007) La organización social del género. A: Merino, R.; De la Fuente, G. Sociología para la intervención social y educativa. Madrid: ed. Complutense, pp.188-221.
• Mayoral, D. i Molina, F. (2002) Les desigualtats ocultes: llengua, cultura i educació. Lleida: Pagès editors.
• McRobbie, A. (1988) Entrevista con Juliet Mitchell. Revista nº170 New Left Review.
• Peña, E.M (2007) Origen de las desigualdades. Inicitiva comunitaria EQUAL. Edición: Mancomunidad de Municipios Valle del Guadiato. Disponible a: http://www.fundacionmujeres.es/maletincoeducacion/pdf/CUAD1horiz.pdf
• Russell hochschild, A. (2008). La mercantilización de la vida íntima. Madrid: editorial Katz editores
• Sabsay L. (2009) Judith Butler para principiantes. Publicado en Página 12
• Soley- Beltran, P. (2011) Cuerpos ideales. Una aproximación interdisciplinaria al estudio de las modelos de moda. Quaders d'Antropologia 26. 107-134 Barcelona. Institut Català d'Antropologia.
• Soto, A. La mujer bajo el franquismo. Disponible a: http://mayores.uji.es/proyectos/proyectos/lamujerbajofranquismo.pdf
• Uría Rios, P. (2009). El feminismo que no llegó al poder. Madrid: editorial Egales.

BIBLIOGRAFIA BLOC 2

Obligatòria:

• Borderias, C.; Carrasco, C. i Torns T. (eds.)(2011) Trabajo de cuidados. Historia, teoría y políticas. Madrid. Editorial: Los libros de la catarata.
• Calvo, A.; Garcia, M. y Susinos, T. (2011) El largo camino hacia la coeducación. Un anàlisis de las etapas de la educación de las mujeres a partir de tres relatos de vida escolar. Revista de educación, 354 p.p. 549-573
• Camps, J. (2010) Socialització de gènere a l'aula. Elements per a la comprensió dels condicionants de l'escolarització mixta i diferenciada des de la psicologia social. Tesis doctoral. Universitat Internacional de Catalunya. Disponible a: http://www.tdx.cat/handle/10803/9349;jsessionid=7ABEE8D43EBF9C90C558A697EE363BE3.tdx2
• Carreras, A. (2011) La construcció dels gèneres dels del bressol: recerca sobre la construcció de les identitas de gènere a la primera infància. Projecte de recerca finançat per l'Ajut a la Recerca Francesca Bonnemaison. Disponible a: http://www.diba.cat/c/document_library/get_file?uuid=18d053ff-8ca4-47ba-b52c-078124d56e42&groupId=232140

• Comisión Europea (2016) *Compromiso Estratégico para la Igualdad de Género 2016-2019*. Justicia y consumidores.

• Colom, J. y Mayoral, D. (2017*) Participación, familia y escuela: la ausencia de lo femenino .* Revista Electrónica Interuniversitaria de Formación del Profesorado (REIFOP)
• Cromer, S. y Turin A. Que ven los niños en los libros de imagenes? Respuestas sobre los esteretipos. Association europeenne Du Côte Des Filles. Disponible a: http://www.fundaciongsr.com/pdfs/2encuesta.pdf

• Departament de Treball, Afers Socials i Famílies. (2017) *La situació de desigualtat salarial a Catalunya entre homes i dones.* Observatori del Treball i Model Productiu. Generalitat de Catalunya

• Matus, M. y Gallego, N. (2015) *Techo de cristal en la Universidad. Si no lo veo no lo creo.* Revista Complutense de Educación; vol. 26, no 3.

• Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad. *Corresponsabilidad y conciliación de la vida personal, familiar y laboral***.** Recuperat 5 de juliol 2021, des de: https://www.mscbs.gob.es/ssi/familiasInfancia/conciliacion/conciliacion.htm

• Ministerio de Industria, Comercio y Competitividad (2017) *Informe Científicas en Cifras 2015. Estadisticas e indicadores de la (des)igualdad de género en la formación y profesión científica.* Recuperat 27 de març 2017, des de http://www.upm.es/sfs/Rectorado/Gerencia/Igualdad/Documentos/Cientificas_en_cifras_2015_sin_anexo.pdf

• Organización Internacional para las migracions. (2015) *Estudio sobre la situación laboral de la mujer immigrante en España. Analisis y proposiciones para la igualdad de trato y la lucha contra la discriminación*. Recuperat 5 de juliol 2021, des de: https://www.comillas.edu/images/OBIMID/Estudio_Sobre_la_Situaci%C3%B3n_Laboral_de_la_Mujer_Inmigrante._OIM_2015_1.pdf

• ONU Mujeres (2021) *Siete modos de cambiar el mundo*. Recuperat 5 de juliol 2021, des de:https://www.unwomen.org/es/news/stories/2021/6/feature-seven-ways-to-change-the-world

• Organización Internacional del trabajo (OIT) (2021) *Informe Mundial sobre Salarios 2020 / 2021* Recuperat 5 de juliol 2021, des de: https://www.ilo.org/global/research/global-reports/global-wage-report/2020/lang--es/index.htm

• Sánchez, N., Trinidad, A., Recio, C., & Torns, T. (2016). *La Brecha salarial y las desigualdades de género en el mercado de trabajo español*. En Congreso Español de Sociología" Grandes transformaciones sociales, nuevos desafíos para la sociología".

• Subirats, M. La coeducación hoy: 10 ideas base. Igualdad de Género y Educación. Disponible a: http://www.educacionenvalores.org/IMG/pdf/subirats.pdf
• Subirats, M. (2009) La escuela mixta ¿garantía de coeducación? CEE Participación Educativa. p.p. 94-97
• Subirats, M. (2010) ¿Coeducación o escuela segregada? Un viejo y persistente debate. RASE: Revista de la Asociación de Sociologia de la Educación, vol. 3 núm. 1: 143-158
• Subirats, M. (2011) Repensando la coeducación en tiempos difíciles. Clave XXI. Reflexiones y experiencias en Educación. N 5. CEP de Villamartín.

Complementària:

• Carrasquer, P.; Parella, S.; Recio, C. y Torns, T. (2007) Les dones i el treball a Catalunya: mites i certeses. Generalitat de Catalunya. Institut catalá de les Dones.
• Flaquer, Ll. (2008). Diversitat familiar, benestar de la infància i cohesió social a catalunya. Nota d'economia. Revista d'economia catalana i de sector públic. Núm. 91: 71-86. Barcelona: Generalitat de Catalunya a: http://www.gencat.cat/economia/doc/doc_29034341_1.pdf
• Guerrero, P. Escuela y género: una revisión de las prácticas discriminatoras de las mujeres en contexto escolar. Disponible a: http://www.biblioteca.org.ar/libros/ge-esc.pdf
• Delegación del Gobierno contra la violencia de género. Disponible a: https://violenciagenero.igualdad.gob.es/

• Martín díaz, E. (2008) El impacto del género en las migraciones de la globalización: mujeres, trabajos y relaciones interculturales. Scripta nova. Revista electrónica de geografía y ciencias sociales, vol. Xii, núm. 270 (133), http://www.ub.es/geocrit/-xcol/72.htm

• Parella, S. (2003). Mujer, inmigrante y trabajadora: la triple discriminación. Barcelona: Anthropos.
• Pérez cantó, P. (2009). El origen histórico de la violencia contra las mujeres. Madrid: Editorial Dilema.
• Sensibilización y formación del profesorado. Analizamos el sexismo en la literatura infantil. Coeducamos. Disponible a: http://www.oei.es/genero/documentos/docentes/Coeducamos.pdf